Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 192. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 9-го ЖОВТНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 9, 1982 No. 192. VOL. LXXXIX.

П'ять округ УНС матимуть організаційні збори

Джерзі Ситі, Н.Дж. — З Організаційного Відділу інформують, що п'ять округ УНСоюзу відбудуть організаційні наради в суботу і неділю, 16-го і 17-го жовтня.

Метрополітальна філядельфійська Округа, яку очолює Петро Тарнавський і яка об'єднує 40 відділів, що разом нараховують понад 7,000 членів, інформує, що організаційні наради будуть попереджені секретарсько-організаційним курсом. Початок курсу о год. 1-ій по полудні і курс буде тривати до 5-ої години з перервою на перекуску, а відтак о 6-ій годині відбудуться спільні наради. Курс і наради відбудуться у залі Українського Дому Округи при 5004 Н. Олд Йорк Рд., Філядельфія. До участи в курсі Управа запрошує всіх відділових урядовців Округи, а також спеціально просить секретарів, щоб прибули з молодими кандидатами на майбутніх союзових урядовців — секретарів. Доповідачами, як під час курсу, так і під час нарад будуть Володимир Сохан, головний секретар, і Степан Гавриш, головний організатор. В нарадах візьмуть участь і інші місцеві члени Головного Уряду, а саме д-р Богдан Гнатюк, головний контролер, та Іван Одежинський і Василь Пастушок, головні радні.

В неділю, 17-го жовтня о годині 2-ій по полудні в залі Українського Народного Дому, при 766 Стейт вулиці в Перт Амбою, Н.Дж., відбудуться організаційні наради тієї Округи. Округа об'єднує 12 відділів, які разом мають біля 2,000 членів Головою Округи є Михайло Захарко. Головним промовцем під час нарад буде мгр Уляна Дячук, головний касир УНСоюзу, а також на нарадах буде присутній о. протопресвітер Степан Біляк, головний контролер.

Округа Надгадсонська, яку очолює Володимир Білик і до якої належить 11 відділів, що разом нараховують біля 2,500 членів відбуде свої наради в неділю, 17-го жовтня о год. 4-ій по полудні в залі Українського Народного Дому при Фліт і Овкленд аве., Джерзі Ситі. Екзекутивний Комітет УНС під час нарад буде заступати В.Сохан, головний секретар.

Округа Балтимор в стейті Мериленд, відбуде свої наради також в неділю, 17-го жовтня, о год. 2-ій по полудні в приміщенні дому „Самопомочі", при 239 Савт Бродвей, Балтимор. Округа та є цікава тим, що до неї належать відділи з Мериленду, Вірджінії і Вашінгтону. Разом Округа нараховує 9 відділів, що об'єднують 1,200 членів. Головою Округи є мгр Богдан Ясінський. У зборах візьмуть участь від Головного Уряду С.Гавриш, головний організатор, і Євген Іванців, головний радний.

Також Округа Баффало, Н.Й., відбуде свої організаційні наради в неділю, 17-го жовтня о год. 3-ій по полудні в залі Українсько-Американського Горожанського Центру, при 205 Мілітари Рд., Баффало. Округа об'єднує вісім відділів, які разом нараховують понад 1,000 членів. Округу очолює Роман Конотопськиий. У зборах візьме участь Василь Оріховський, старший обласний організатор.

Завданням згаданих нарад є в першу чергу зробити підсумки з проведеної організаційної праці в останніх дев'ятьох місяцях, а відтак обговорити в дружній атмосфері плян теперішньої кампанії, завданням якої є придбати до кінця року 1,000 нових членів. Громадяни, які цікавляться справами УНСоюзу є запрошені до участи в нарадах.

В Обирні вшанують союзовців бенкетом

Джерзі Ситі, Н.Дж. — З Організаційного Відділу інформують, що управа 283-го Відділу УНСоюзу Т-во „Запорозька Січ" в Обирні, Н.Й., приготовляється до бенкету для вшанування довголітніх членів Відділу, а ключем для відзначення є ті члени, які найменше 35 років належали до Відділу.

Бенкет відбудеться в суботу, 16-го жовтня ц.р., о год. 6:30 увечері в залі Українського Народного Дому при 135 Вашінгтон вулиці.

Слід висловити признання членам Управи Відділу, яку очолюють Тарас Гриник, голова, Юрій Гаврищків, секретар, Давид Феррел, касир, і Розалія Гаврищків, заступник секретаря, які продовжують союзову традицію відбуваючи спільні зустрічі-бенкети.

Як згадано, під час бенкету-зустрічі союзовців громада Обирн будуть вшановані всі члени УНСоюзу, які належать до 283-го Відділу принаймні 35 років. За словами секретаря Відділу Ю. Гаврищкова, таких членів Відділ нараховує майже 40 осіб і всі сидітимуть на почесному місці під час бенкету. Між ними є чотири члени, що належать до УНС 50 і більше років та були довголітніми урядовцями в Управі Відділу. Для тих заслужених піонерів Головна Канцелярія УНС приготовила спеціальні плякети.

Управа Відділу також подбала і про мистецьку частину, а для танцюючих буде грати оркестра „Роса" з Ню Йорку.

Відділ 283-ій Т-во „Запорозька Січ" був заложений 15-го серпня 1909 року, тобто 73 роки тому. За традицією майже кожного року заходом Управи відбуваються зустрічі членів з різних нагод.

У Франції відкрилась виставка картин мистців з України

Торонто, Онт. (Д.Д.). — В суботу, 2-го жовтня 1982 року, відбулося відкриття спільної виставки недавно прибулих мистців з України в галерії Дому Культури в Мецу, Франція. У виставці беруть участь Володимир Макаренко, Віталій Созонов, Антін Соломуха та Володимир Стрельніков. Виставка триватиме до 25-го жовтня. На офіційному відкритті були присутні мистці Макаренко, Соломуха і Стрельніков.

Всі чотири мистці ще донедавна перебували в Совєтському Союзі. В 1975 році три з них, а саме Макаренко, Созонов і Стрельніков разом з Ф. Гуменюком, Н.Павленком та Л. Яструбом влаштували першу т. зв. квартирну виставку в помешканні одного московського колекціонера. Ця виставка здобула велике признання і розголос в мистецьких колах СССР. Наступного року відбулася ще одна спільна виставка в тій же квартирі, але цим разом крім Макаренка, Созонова і Стрельнікова участь брало ще 12 українських мистців. В 1979 році твори всіх чотирьох мистців були включені у спільну виставку „Сучасного мистецтва з України" в Мюнхені, Лондоні та Ню Йорку. З нагоди цієї виставки появився в Мюнхені цікавий і гарний каталог із репродукціями творів 20-ох мистців з України, включаючи згаданих чотирьох.

Продіставшись на Захід, мистці активно включилися у мистецьке життя країн свого поселення і здобули собі признання мистецьких критиків Франції та Німеччини.

В листопаді і грудні українці в Канаді матимуть нагоду побачити праці своїх земляків на спільній виставці в Торонто та Вінніпегу.

У НЮ ЙОРКУ ВІДБУЛАСЯ З ВЕЛИКИМ УСПІХОМ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

Ню Йорк, Н.Й. — В суботу, 2-го жовтня ц.р., відбулася в Українському Інституті Америки цілоденна наукова конференція з активною участю трьох українських і трьох польських професорів університету, як доповідачами, та численними науковцями обох національностей і видатних громадян, зацікавлених тематикою польсько-українських відносин.

Не зважаючи на одночасну велику імпрезу, влаштовану українськими жінками на Союзівці, куди прибуло понад 600 учасниць, і на похорон трагічно загинулої громадської діячки св. п. Ірини Пясецької, на якому було теж понад 200 осіб, заля УІАмерики заповнилася коло 120 приявними, серед яких добру третину становили поляки.

Конференцію відкрив голова НТШ д-р Ярослав Падох, від якого вийшла ініціятива до тієї імпрези, і який ствердив, що ця конференція нав'язує до подібних попередніх, які відбулися у 1978 році у МекМестер університеті в Гемилтоні, Канада, зорганізована тамошнім професором Петром Потічним, і конференції в Українському Вільному Університеті у Мюнхені в 1980 році, що її зорганізував ректор того університету проф. Володимир Янів. Започатковано зміну у взаєминах, опертих на сепарації і неґації. Велику ролю у намаганнях змінити ці ворожі відносини відіграв і далі грає паризький місячний журнал „Культура" з такими її відважними діячами, як Єжи Гедройць, покійний публіцист Ю.Мєрошевскі і поет - публіцист Юзеф Лободовскі. Однаково в Польщі, як в Україні відчувається тепер важку руку Москви, яка зокрема в Україні переводить жорстокими засобами русифікацію. До курйозів належить факт, що навіть Спілці українських письменників наказали переводити свій з'їзд російською мовою. Скептикам, які не вірять, щоб науковці могли б змінити існуючі невідрадні українсько-польські відносини, які склалися на сторіччях, скроплених рясною кров'ю, д-р Падох відповів відомим на Адама Міцкевича: „Міряй сили на заміри, а не заміри за існуючими силами".

Д-р Падох привітав колишнього польського міністра Вацлава Єндеєвіча і згодом президента Секретаріяту СКВУ мгра Івана Базарка та представив ред. Івана Кедрина, як голову першої передполудневої сесії. За професією журналіст, за освітою історик, ред. Кедрин є головою Комісії НТШ для українсько-польських культурних зв'язків.

Головуючий на першій сесії ред. І. Кедрин доповнив слова д-ра Падоха технічними вказівками. Звернув увагу, що конференція є тримовна і доповідачам дано вільну руку, чи бажають промовляти по-українськи, польськи, чи англійськи. Тих, які доповідатимуть по-англійськи, виправдував що вони, як професори високих шкіл в ЗСА чи Канаді привикли викладати по-англійськи і трудно їм перестawлятися на іншу термінологію. Але організатори рішили, що відкриття відбудеться українською мовою, закриття польською, і так само будуть черґуватися керівники першої і другої частини конференції. „Ціллю цієї конференції є причинитися до відпруження атмосфери у польсько-українських відносинах і для цієї місії англійська мова не мусить бути посередником. Тому добре було б, щоб навіть ті доповідачі, які промовлятимуть по-англійськи, наводили цитати в їх оригінальному звучанні".

Першим доповідачем був д-р Франко Сисин, асистент-професор історії у Гарвардському університеті. Наймолодший з усіх доповідачів та одинокий з них, який народився вже в Америці і тут покінчив школи всіх ступнів. Високу освіту здобув в університеті в Принстоні, докторизувався в Гарвардському університеті, активний у праці Інституту українознавчих наук при Гарвардському університеті, де пропоносив вже низку наукових праць. Доповідав на тему „Адам Кисіль і його доба", зібравши матеріяли до цієї теми в університетських і інших книгозбірнях у Польщі.

Доповідач представив А. Кисіля, польського воєводу у Києві у XVII сторіччі, як людину з роздвоєною психікою, бо був „з роду українець — за національністю поляк" (генте рутенус — національне полонус"). Відчуваючи свій тісний зв'язок з Україною та водночас будучи льояльним супроти Польщі, як член польського сенату, Кисіль, „не міг знайти себе" і перед смертю признав, що „руські кості обросли польським м'ясом". Проф. Сисин розпочав свою доповідь по-українськи, текст відчитав по-англійськи.

Другий доповідач, Анджей Камінські, професор історії в Джорджтавнському університеті, раніше у Колюмбійському, студіював у Стенфордському університеті у Каліфорнії, докторизувався в Ягайлонському університеті в Кракові, цікавилось спеціально добою Козаччини.

Проф. Камінські піддав під сумнів, чи польська політична думка розвивалася по лінії федералізму, чи навпаки. Піддав теж під сумнів, чи формальна федерація Польщі — Литви і Русі (України) за Ягайлонів охоплювала направді Україну стверджував, що Україна за Козаччини багатократно простягала Польщі руку до згоди, але в королівській історичній Польщі не було ніякого зрозуміння для Козаччини, як можливого союзника Польщі. Гадяцький договір за гетьмана Івана Виговського (1658 рік) знищила не українська, а польська сторона. Доповідач цитував лекцію доповіді про козаків вислів Яна Собєского і критикував його політику супроти козацької України. Польська шляхетська верхівка не розуміла, що повстання Хмельницького — це повстання цілого народу. Цитовані доповідачем виступи у польському сенаті з XVII сторіччя прихильні до самостійницьких тенденцій, не знаходили зрозуміння ані практичного висліду. Проф. Камінські доповідав по-польськи. Ред. Кедрин, дякуючи доповідачеві, вбачав у доповіді проф. Камінські доказ, що український історик може критично висловлюватися про українців, так як польський історик критично вислов-

(Продовження зі стор. 3)

(фота: д-р Роман Голіят)

Відкриття конференції: перед мікрофоном — голова НТШ д-р Ярослав Падох, напроти нього в першому ряді на залі проф. Тарас Гунчак. За президіяльним столом — найближчий до д-ра Я.Падоха проф. Франко Сисин, опісля головуючий на передполудневій сесії ред. Іван Кедрин, проф. Тадеуш Громада і проф. Анджей Камінські

Закриття конференції: (зліва): проф. Франко Сисин, скраю стола колишній міністер Вацлав Єндеєвіч (похилений) над ним проф. Тадеуш Громада, проф. Анджей Камінські, проф. Богдан Цюцюра, проф. Тарас Гунчак, проф. Пйотр Вандич, проф. Фелікс Грос, д-р Станіслав Скшипек, ред. Іван Кедрин і д-р Ярослав Падох.

ПЕРЕДКОВНЕВЦІЙНУ НАРАДУ ВІДКЛАДЕНО

Ню Йорк, Н. Й. — З Екзекутиви Комітету за Правопорядок повідомляють, що згідно із заявою Екзекутиви Комітету за Правопорядок в УККА у відповідь на Звернення Ієрархів Української Католицької Церкви в ЗСА, передконвенційна Конференція представників організацій, що належать до Комітету за Правопорядок в УККА, не відбудеться, як було проголошено в суботу, 16-го жовтня ц.р. Про дату такої наради буде своєчасно повідомлено у пресі.

ЗАЯВА

ЕКЗЕКУТИВИ КОМІТЕТУ ЗА ПРАВОПОРЯДОК В УККА У ВІДПОВІДЬ НА ЗВЕРНЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ЗСА ДО ВІРНИХ

Екзекутива Комітету за Правопорядок в УККА на своїх нарадах в Ню Йорку в середу, 6-го жовтня 1982 року, з найбільшою доброзичливою увагою обмірковувала датоване у Філядельфії, Стемфорді і Чикаго 8-го вересня 1982 року, і опубліковане з кінцем того місяця „Звернення Ієрархів Української Католицької Церкви в ЗСА" до вірних, зокрема до провідників всіх організацій і товариств у справі теперішньої ситуації в нашій громаді і у висліді рішила:

I. З вдячністю прийняти до відома це світле „Звернення Ієрархів Української Католицької Церкви в ЗСА".

II. У надії, що „Звернення Ієрархів Української Католицької Церкви в ЗСА" промовить до християнського сумління та національного розуму провідників усіх складових частин нашої плюралістичної громади, Екзекутива Комітету за Правопорядок рішила на своєму засіданні в дні 6-го жовтня ц.р. відкласти заплановану вже та підготовлювану на 19-21 листопада ц.р., Конвенцію для поновного оформлення нашої репрезентативної крайової Централі, щоб дати остаточно додаткову нагоду для поладнання теперішнього конфлікту в християнському і національному дусі „Звернення Ієрархів".

III. Екзекутива Комітету за Правопорядок в УККА буде далі продовжувати свою працю в громаді. Якщо ініціятива і зусилля ієрархів не увінчаються успіхом, плянована громадська Конвенція відбудеться на весні 1983 року.

Валєнса бойкотуватиме урядові профспілки

Варшава, Польща. — Данута Валенса, дружина ув'язненого провідника „Солідарности" Леха Валенси, заявила закордонним кореспондентам, що її муж не буде мати „нічого спільного" з новими робітничими профспілками, які варшавський режим пляну впровадити на місце „Солідарности".

Як подають з урядових кіл, польський парлямент на днях голосуватиме над законом про нові профспілки, розв'язуючи рівночасно „Солідарність".

Д.Валенса сказала, що її муж не „бачить жадного місця для себе" в новій робітничій організації. Закон про нові профспілки згадує, що нові спілки „будуть незалежними від державної адміністрації, але кермовані партією".

Минулого тижня 15-членне політбюро польської компартії під проводом ген. Войцеха Ярузельського „запропонувало" парляментові голосувати в користь нового законодавства, яке нібито має бути узгіднене з „міжнародними угодами про організацію робітничих профспілок". Тому, що на 460 членів парляменту 270 є делегатами компартії, прийняття нового законопроекту є запевнене.

Д.Валенса теж заявила, що її муж, якого поліція держить в „державному відпочинковому осередку" в Арлямово в південній Польщі, мав сказати, що ані він, ані його родина не виємігрують з Польщі. Він додав, що більшість колишніх членів „Солідарности" не вступлять в нові профспілки, бо вони будуть спілками компартії, а не вільних робітників.

ЗСА пригадують Ливанові про права палестинців

Вашінгтон. — Американський уряд публічно пригадав ливанському урядові, що в намаганнях запровадити мир і порядок в Ливані він не смів в ніякому разі нехтувати прав населення, а головно палестинців.

Аллан Д.Ромберг, речник Державного департаменту, заявив, що Уряд ЗСА всеціло підтримує заходи нового президента Ливану Аміна Гемаєля, одначе речники Америки, Франції і Італії, які вислали свої мілітарні частини до Ливану, висловлюють побоювання, що ці „пацифікаційні" операції ливанської армії можуть нарушити права невинного населення, а передусім палестинців.

Вояки ливанської армії та органів безпеки в західному Бейруті продовжують далі пошукування за зброєю і амуніцією, за „злочинцями" та за „чужинцями без ідентифікаційних документів" у Ливані.

З Ливану інформують, що ці пошукування привели до арештів тисяч осіб, головно палестинців, серед яких панує занепокоєння і страх перед можливим повторенням масових вбивств, як це сталось кілька тижнів тому в таборах втікачів в Шатілі і Сабрі біля Бейруту.

Ці і інші проблеми будуть темою розмов під час відвідин президента А.Гемаєля у президента Рональда Регена 19-го жовтня ц.р. у Вашінгтоні.

На денному порядку тих нарад буде проблема евакуації ізраїльських і сирійських частин, як теж палестинських повстанців.

Протиставляться плянам реформ управлінь міст у Франції

Париж, Франція. — Соціялістичний уряд президента Франсуа Міттерана приготовляє далекойдучі реформи адміністрацій трьох найбільших міст Франції, не зважаючи на вперту опозицію і протести великої частини мешканців тих міст. В пляні уряду є перевести зміни в адміністрації Парижу, Ліону і Марселі.

Посадник Парижу, Жак Шірак, і посадник Ліону, Франк Кольомб, виступаючи спільно на пресовій конференції, заявили, що рішення уряду нехтує правами великого числа мешканців тих міст, які в 75 відсотках є проти нових адміністраційних реформ.

Соціялістичні законодавці твердять, що новий закон „змінить демократію в Парижі, Ліоні і Марселі" і „тим самим зблизить місцеві управи до населення".

Противники Міттерана твердять, що ці нові реформи стремлять до змінення соціялістичних елементів у великих метрополіях Франції і запевнення дальшого існування соціялістичного уряду.

Колишній прем'єр-міністер Реймонд Барр сказав, що ці адміністративні реформи побільшать удвоє бюджетові видатки із збільшенням адміністраційного персоналу.

Заки новий закон ввійде в життя, його має одобрити ще Крайова асамблея, в якій велика більшість підтримує цей проєкт президента Міттерана. Якщо законопроєкт перейде в Крайовій асамблеї, то тільки одинока Конституційна рада може його відкинути.

У світі

ГОЛОВНЕ КОМАНДУВАННЯ ІРАКСЬКИХ збройних сил повідомляє, що іракські повітряні і сухопутні сили вбили 2,358 іранських вояків, які були вислані на нову інвазію Іраку. Офіційне пресове агентство Іраку подало, що іракські збройні сили відбили іранський наступ біля містечка Сумар, вбиваючи згадане вище число іранців і беручи в полон сотки інших іранських вояків.

СОВЄТСЬКА МІЛІЦІЯ АРЕШТУВАЛА ДВОХ ЖІНОК біля американської амбасади в Москві, коли вони силою старалися ввійти до амбасади і благати американського амбасадора інтервеніювати в справі членів їхніх родин, які мають бути в таборах примусової праці в Сибіру. Згадані жінки у віці понад 40 років, кликнули на хідник у вул. Чайковського, благаючи з плачем зустрічі з американським амбасадором.

ПЕРШИЙ РАЗ ЗА ОСТАННІХ 30 РОКІВ ЯПОНСЬКИЙ експорт спав у великій мірі тому, що держави-клієнти не мають „твердої валюти", щоб платити за японські автомобілі, фотографічні апарати, годинники, телевізії і інші вироби. Японські економісти обчислюють, що цьогорічний експорт впаде на 6,2 відсотка.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ УРЯД ПЛЯНУЄ ЗНИЗИТИ НА половину кошти туристичних поїздок до Ізраїля, щоб в тій спосіб піднести закордонний туризм, що впав на 20 відсотків цього року з причини війни і терористичних актів на Близькому Сході. В тому напрямі міністер туризму Абрагам Шарір перевів ряд конференцій з представниками готелів, повітряних комерційних ліній та туристичних бюр для узгіднення остаточних плянів.

В АФГАНІСТАНІ БІЛЯ МІСТА КАБУЛ ПОВСТАНЦІ захопили десять совєтських вояків. Шість із них розстріляно, а чотирьох старшин перевезено у напрямі Пакистану. Наступного дня після їх захоплення совєтські війська у заплату збомбили це місто.

В Америці

ЧЛЕНИ АВТОМОБІЛЬНОЇ СПІЛКИ ВІДКИНУЛИ контракт із Корпорацією Крайслера — у відношенні 2—1 голосуючих. Лідери спілки застерігаються, що більшість із 50,000 затруднених у цій корпорації членів юнії, ще не брала участи в голосуванні, тому вони вважають, що остаточний вислід голосування — ще невідомий. Місцеві лідери юнії цю опозицію настанову робітників приписують у залежненні підвишок платень від прибутків корпорації, як це передбачує новий контракт.

ПЕРЕДБАЧУВАННЯ, ЩО ВІДСОТКОВА СТОПА зменшуватиметься, як це сталося в останньому часі, спричинило до небувалого підйому на біржі вартісних паперів у Ню Йорку у середу, 6-го жовтня. Дав Джовнс, для прикладу, мав другий з черги найвищий рівень — пересічне збільшення за цей день досягнуло 37,07 пунктів. Аналітики заявляють, що інвеститори переконані, що Федеральна рада монетарних резерв продовжуватиме полегшення монетарної політики, що в свою чергу причиниться до дальшого зменшення відсоткової стопи на позички і до поновлення споживчої економіки країни.

ПІД ЧАС ЗУСТРІЧІ ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА Регена з 74-ма республіканськими кандидатами до Конгресу, Гері Арнолд, кандидат від стейту Каліфорнії, агресивно перервав промову Президента та почав обвинувачувати його у „зраді консервативних принципів", у найбільшому в історії збільшенні податків, неправильному розподілі фінансової допомоги республіканським кандидатам у передвиборчій кампанії тощо. Президент кілька разів безуспішно намагався відповісти, проте Г. Арнолд продовжував вигукувати, що примусило Р.Регена вжити, як показалося, ефективний вислів: „Шат ап!" Відповідаючи Г. Арнолдові Р.Реген сказав, що, не дивлячись на те, що він був змушений погодитися, у зв'язку з економічним станом країни, на збільшення податків, проте за час його урядування, зменшення податків в 1981 році було найбільшим в історії ЗСА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Зміна в Німеччині

Так звана „велика чвірка" у верхівці західнього Атлантійського бльоку (НАТО) була поділена: в Америці й у Великобританії при владі стоять „праві" в Америці республіканський президент Реґен і в Великобританії „залізна лейді" з Консервативної партії Марґарет Тачер. Зате у Франції президент Франсуа Міттеран є соціялістом і соціял-демократ Гельмут Шмідт був канцлером Західньої Німеччини. Був, але вже не є: християнські демократи плюс споріднені з ними баварські консервативні, плюс частина так званих вільних демократів створили парляментарну більшість, яка схвалила „вотум недовір'я" канцлерові Шмідтові. Новим канцлером став голова Християнсько-демократичної партії Гельмут Коль, восьмий з черги після Другої світової війни і наймолодший, бо всього 52-річний, католик, жонатий, батько двох синів, якого називають „чорним велетнем": високий на шість з половиною стіп з чорною чуприною. Політично — Гельмут Шмідт, економіст, був послідовним прихильником „детанту", добрих відносин із Советським Союзом, базованих передусім на жвавій торгівлі. Це був Шмідт, який перший переговорював і договорився з Москвою про доставу Західній Европі советського природного газу газопроводом довжиною кількох тисяч миль.

Трудно передбачити, чи зміна проводу в Західній Німеччині вплине на зміну відносин між членами НАТО. Британський консервативний прем'єр Марґарет Тачер приєдналася була до соціялістичних лідерів Франції й Західньої Німеччини у справі спроваджування із СССР природного газу, для чого потрібні широкопромірні сталеві труби. Президент Реґен заборонив експорт таких рур із Америки і повів санкції проти тих німецьких продуцентів таких рур, які працювали на базі американських патентів чи мали з американськими корпораціями тісні зв'язки. Реґен стоїть на становищі, що цілий договір із СССР щодо природного газу шкідливий для Заходу, бо постачає советському урядові тверду валюту, якої Кремль страшенно потребує. Знову ж Гельмут Шмідт і французький президент Міттеран уважають, що не натиском і погрозами, а торговельною співпрацею можна швидше осягнути від кремлівських володарів такі концесії, як відкликання війська з Афганістану, полегшення режиму в Польщі та більшу пошану для прав людини советських громадян. Марґарет Тачер, солідаризуючись з Міттераном і Гельмутом Шмідтом у справі газопровідних рур, мала на увазі виключно внутрішній економічний стан у Великобританії. Фахівці вирахували, що розмірно дешевий советський природний газ скріпить позиції европейського Заходу супроти арабських експортерів нафти, які просто шантажують країни Европейського Господарського Ринку і Японію, які мусять імпортувати нафту (у сирому стані ропи, чи рафіновану газоліну) і що доплив советського газу сприятиме пожвавленню промислу і торгівлі у Великобританії, що рівночасне із зменшенням тамошнього безробіття і всієї господарської кризи.

Гельмут Коль багатократно заявлявся за тіснішою співпрацею з Америкою, як її зберігав Шмідт. Він виступав теж назверх відважніше і гостріше супроти Москви. Але сутні державні інтереси стоять вище ідеології і симпатій чи антипатій. Всі західні лідери вже свідомі дійсного характеру советської імперії і загрози від советського аґресивного імперіялізму. „Суперечки в родині", як Реґен назвав конфлікти й розбіжності внутрі партнерів НАТО, стосуються тактики, а не засадничої оцінки Советського Союзу і його політики. Новий державний секретар ЗСА Джордж Шулц, також з німецького роду і також економіст, як Гельмут Шмідт, мав давні близькі зв'язки із Шмідтом і куди кращі відносини, аніж вони були за попередника Шулца, Александра Гейґа. Але, очевидно, співпраця Америки із Західньою Німеччиною буде значно облегшена і покращана, коли новий канцлер також ідеологічно близький президентові Реґенові. Найтруднішою і найбільш делікатною справою є постійні вимоги Америки до її партнерів з НАТО, щоби вони збільшили видатки на військові цілі. Реґен робить це без уваги на економічну кризу, — лідери країни Західньої Европи мусять більше рахуватися з ситуацією у своїх країнах, тим паче тепер, коли, сильно підтримуваний з Москви повіяв по Західній Европі пацифістичний вітер.

У недовгому часі напевне прибуде до Вашінґтону Гельмут Коль. Тоді можна буде вже більш конкретно знати, як зміна влади в Західній Німеччині відіб'ється на міжнародній ситуації. Покищо треба привітати цю зміну, бо вона — добра.

Дописи з життя громад, установ, організацій чи осіб мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками й писати розбірливо. Дописи слід надсилати до десяти днів після відбуття даної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи й правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища, не скорочуючи їх. У випадку англійських імен чи назв треба дати в дужках і їх.

Михайло Кучер

СПРОБИ ДЕСОВЄТИЗАЦІЇ ПОЛЬЩІ

Була не одна спроба десовєтизації Польщі, спочатку шляхом лібералізації. 1956 року на робітників в Познані влада послала танки. Тоді вже стало помітним послаблення контролі режиму над суспільством. послабла цензура, зменшився натиск поліції. Партія втратила престиж. Чутно було голоси протесту проти залежности від Совєтського Союзу.

У 1956 році прийшла мадярська трагедія. Але польське суспільство пам'ятало чим скінчилося варшавське повстання під час Другої світової війни. Реалізм запанував над романтизмом. Деяку ролю тут відіграло і партійне керівництво, в якому певна група хотіла гуманізації системи. Бажання ліквідації понижуючих елементів-символів державної і національної залежности від СССР зустрілося із деяким зрозумінням з боку уряду. Виявилося стремління до обмеженої політичної демократії. Зменшилися масові репресії. Була дозволена демократизація сільського господарства без огляду на спротив влади. Припинилися переслідування Церкви. Признано право робітників на ради, поширено автономію підприємств. Дещо поменшено залежність Польщі від Совєтського союзу.

Тенденції до реформ були, але не настільки сильні, щоб невеличкі здобутки втримати при житті.

Польський жовтень 1956 року і його здобутки пощастило затримати у сфері деякого обмеження діяльности влади. Одначе партія і уряд безконкуренційно затримували функціонування у ділянці народної господарки та в суспільному і політичному житті.

Іншими словами трохи пощастило злібералізувати систему, але не демократизувати її. Відсутність права залишалася. Дещо з інтелектуальної і творчої діяльности вийшло з-під безпосередньої контролі партії. Поліція не так пильно приглядалася до приватного життя громадян. Одначе лібералізація не вплинула на механізм функціонування влади.

Епоха польського жовтня виявила тимчасову слабість партії, але не змінила її природи. Партія у себе ліквідує „мікроплюралізм" разом із журналом „Попросту" 1957 року. Тим зменшує натиск суспільної думки на партію.

Партія відкинула реформи демократизації народної господарки і самоуправління робітників.

Чому так сталося, чому натиск суспільства хутко зменшився? Чи не перелякалося воно занадто великого ризика?

Популярність Ґомулки була дуже коротка, суспільство тяжко відчувало залежність від Совєтського Союзу, хоч поступ лібералізації і певний зріст автономії задоволив його. Тому Ґомулка став національним героєм.

Як же реагував Совєтський Союз на спроби лібералізації? Кремль не боїться лібералізації, бо вона безпосередньо не загрожує системі. Висловлюючись словником Леніна, дещо зміненому, лібералізація крок назад, щоб при першій нагоді зробити два кроки вперед.

Совєтський Союз мав свою „лібералізацію" — НЕП. „Лібералізація" і „відлига" не страшні для системи тому, що існують з дозволу влади і поки монополь сили в руках партії лібералізація і відлига тільки заплянований відступ для нового наступу. Тільки загроза структурі партії неспріємлива Москві.

Минулі 50-ті роки — спочатку трагічні, повні сподівань 60-ті роки проминули якось непомітно, прийшли 70-ті роки певної стабілізації перед вибухом. Режим старається повернути все віддане суспільству. Загострюються репресії, зроблено спробу обмежити ролю Церкви. Притиснено селян. Покладено пута на свободу слова. Цензура стає все гостріша. Кульмінація того процесу — події з 3-го березня 1968 року з масовою чисткою інтеліґенції, еміґрація жидів, замовчування діячів мистецтва і літератури.

У 1970 році Ґомулка зник із політичної сцени.

На початку 70-их років помічаються невеличкі зміни. Зникає страх — як суспільне явище. Із свідомости зникає спогад про війну і добу Сталіна. Церква дає людям почуття єдности і відносної певности. Міняється роля робітництва. Робітництво наче б то отримало право вето над важливими соціяльно-економічними рішеннями. Влада пішла на уступки робітництву під впливом страйків. Усе це означало обмеження комуністичної влади в Польщі, себто примусову лібералізацію, Влада виявила страх перед організованим селянством.

Ґерек свідомо вибрав свою політику — стратегію партії у відношенні до громадянства. Політика 50-их років — це війна проти народу. До кінця 60-их років маємо стратегію конфронтації та інтеґрації. Режим атакує намічені жертви — Церкву, інтеліґенцію, жидів. Ця політика панувала у 70-их роках. Забуто гасло „клясові вороги", „клясова боротьба". Виглядає, що партія трохи запобігає перед суспільством і хоче мати становище законного представника цілого народу.

Такої тактики вимагало і

(Продовження на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про нашу безсильність

В останніх днях звичайний собі лік проти болю, рівний, безсмертній аспірині, є на устах нас усіх і говоримо про нього зі зрозумілим страхом та непевністю. Бо як же так можна зажити зовсім нешкідливий лік, що навіть не вимагає рецепти лікаря і до кількох хвилин померти у жахливих болях? Досі, коли пишемо ті рядки, справа хто і чому вклав до капсуль Тайленолу цианид чи стрихніну зовсім не вияснена і кожний з нас може мати на це свою теорію.

Хто б це, однак, не був, стає справді моторошно, що десь, якась невидна рука може засудити невинну людину на смерть. І таке коїться тепер у двадцятому сторіччі, коли нам здавалося, що ми, люди, опанували вже все: природу, техніку, простори поза землею і на ній і те що ми є панами кожної ситуації.

А тим часом показується, що ми зовсім безсилі створіння здані на ласку і неласку звичайного припадку, хворих умом одиниць або таємних плянів тієї чи іншої ідеології.

Немає власне кажучи й одного дня, щоб ми не чули або не читали доказів того, як мало значить сьогодні життя звичайної людини. Раз-у-раз у великих містах Европи чи Америки вибухають бомби — від яких гинуть припадкові прохожі, відбуваються стріляниии, схоплюють невинних закладників.

Цей терор відбувається так часто, що навіть уже не так дуже зворушуємося новими вістками на цю тему, та не беремо до уваги, що кожний такий новий випадок збільшає число невинних жертв людей таких, як ми. Можливо, що ця наша байдужість до постійних атентатів чи збройних нападів є наслідком воєнних переживань і споминів. Бо що вартує двоє чи навіть десять людей в порівнянні з тисячами, які гинули у воєнній хуртовині?

А все ж тепер під враженням отруєнь цианидом, ми більше як будь-коли відчуваємо нашу безсильність, безсильність одиниці. Бож як можемо протиставитися тому, коли в хворому мозку одної людини чи у фанатичному режимі постане ідея вкласти отрую, що може вбити не одиниці, а сотки людей? В який спосіб можемо охоронити перед такою можливістю себе і своїх найближчих?

А що, як випадок із Тайленолом піддасть ідею, щоб на такі дороги нищення людей вступали інші? Може вже десь тепер інша хвора уява шукає подібної дороги, щоб вчинити безкарний злочин проти людства?

Невідомо. І ми стоїмо у своїй безсильності такі маленькі і далекі від „панів світу" та не знаємо „ні дня, ні години"...

О-КА

Ф. Любинецька

ДІМ І ШКОЛА

II

Роля одноденних українознавчих шкіл особливо вагома в таких місцевостях, де немає цілоденних українських шкіл (вони є тільки по більших українських скупченнях). Там бо вони, являються єдиними навчальними установами українознавства нашої дітвори і молоді.

У тих же місцевостях, де існують цілоденні українські школи, одноденні українознавчі школи повинні сповняти ролю доповнюючих шкіл у всьому матеріялі українознавства, та ще й з окремим наголошуванням вправ в українському мовленні.

Звичайно, ми можемо мати побажання, щоб у програмах українознавчих шкіл наголошувати культуру не тільки минулого, але щоб вони віддзеркалювали і наші культурні здобутки сучасного. А вони є і в Україні (11-ий том Словника української мови), хоч там щораз тісніше засклеплюється коло насильної русифікації і жорстокої цензури.

Зокрема треба запізнавати в українознавчих школах із досягненнями нашої культури на поселеннях у світі. А вони є. Наукові, мистецькі установи, видання тощо. Це у свою чергу вимагає великого вкладу праці наших науковців, педагогів у приготуванні відповідного матеріялу для шкільного вжитку, але і воно піднесе зацікавлення нашої дітвори і молоді українофільством, зміцнить у них бажання приналежности до української спільноти.

Ми можемо мати побажання, щоб програми українських шкіл були так складені, щоб можна було з них вибрати відповідний матерія, до різних типів наших шкіл (у ніякому разі не можна повторятись). Зокрема треба наголосити, щоб і учителі різних українських шкіл час від часу сходилися і зговорювалися відносно вибірки навчального матеріялу.

Не можна також поминути справи учительських кадрів, яких так бракує в українському шкільництві. Чи ж дійсно так мало в нас професійних учителів? Ні! Ця професія може найбільше заступлена серед молодого нашого жіноцтва. Але кожного нового шкільного року скільки ж труднощів мають наші школи з підшукуванням учительських кадрів! Дуже багато наших молодих учителів відмовляються від праці, особливо у суботніх школах (а причина все найдеться).

Так, в умовах нашого сьогодення родинний дім і українська школа — це наріжні камені, які підтримують в основі нашу спільноту. З цієї основи наші діти входять у ширше українське життя: Церква, молодечі, спортові, мистецькі, а згодом професійні, політичні й інші з'єднання, які власне є життям нашої громади.

Але в родинному домі в останніх роках помітні вже тріщини. Замітні вони найперше в українській мові, бо мова є одним з перших передвісників нашого, покищо, зовнішнього уподібнення до оточення, за яким слідуватиме й психічне уподібнення. Спершу українська мова міняється якісно, поглинаючи інші слова, а згодом перемінюється в мову оточення. Вслід за мовою міняється настанова до наших культурних, суспільних, політичних проблем, а там... і перехід у чуже русло... Тому в сьогоднішніх обставинах нашого життя батьки перш усього мусять здобутись на рішення, чи виховувати своїх дітей в українській культурі і духовості, очевидно, беручи до уваги ментальність і культуру оточення, і таким чином дати їм можливість глибшого пізнання самого себе та ширшого пізнання світу, що нас оточує, або... плисти зі струєю і... відплисти у забуття. Нерішучість чи половинчастість все одно відведе їхніх дітей у те саме забуття, тільки може дещо спізнено.

Не можна, однак, приховати, що ця перша альтернатива багато важча. Вона вимагає і самоконтролі, і труду, а навіть посвяти і, очевидно, матеріяльних витрат.

Ці тріщини в родинному домі відчуті і в українському шкільництві. Не є ніякою таємницею, що воно чисельно дуже змаліло в останньому десятилітті. Деякі школи вже закрито. В інших-число учнів впало на 50 відсотків і більше.

Безперечно склалися на те й інші причини: і зменшений приріст населення, і розселення молодої і середньої ґенерації по країнах міст, або переїзд у місцевості, де взагалі немає українців. Але основною причиною зменшення дітей у наших школах є таки небажання батьків їх туди посилати. Одні висувають матеріяльні причини, інші далеку віддаленість від школи, а ще інші взагалі не подають причини, тільки дітей не записують до українських шкіл.

Де шукати поправи такого стану? Нам треба відкликатись до нашої народної мудрости: „Три вугли дома підтримує жінка". Маємо сильну нашу жіночу організацію Союз Українок Америки — СУА. Чи не звернутись би до наших союзянок, щоб вони дещо міцніше підперли вугол родинний дім — школа. Адже ж всі ми добре знаємо, що в більшості матері вирішують, до якої школи післати дитину. А щоб надати цій проблемі більшої актуальности, чи не варто б зробити її центральною проблемою сходин у відділах СУА, членами яких є саме матері дітей у шкільному віці.

Д. Гентіш

Доля, потреби і можливості самітних жінок

(Слово, виголошене під час панелю „Самітні українці" на Конференції „Українська жінка в двох світах", у днях 2-го і 3-го жовтня на Союзівці)

Самітних жінок у середньому віці можна поділити на три групи: перші із них є жінки, які завжди були самі, до другої групи можна зарахувати жінок, які по роках — чи місяцях подружжя добровільно вибрали самотність; третя група — це жінки, над питанням яких я зупинюся довше — це жінки, які повдовіли.

На жаль, не можу подати статистики, який відсоток вдів є в українській громаді, але, базуючись на статті Джейн Ґантер у журналі „Ріджерс Дайджест" — в Америці є 10 мільйонів вдів, тобто своїм числом вони перевищують чоловіків-вдівців від сім до один; а є тільки 1,03 відсотка із цих жінок виходять вдруге заміж.

Загально — українська жінка вміє собі дати раду із не раз серйозними проблемами емоційного і щоденного характеру, що їй їх накинуло життя. Але, правдоподібно, самітність є найбільшою проблемою. Не знаю чому, але це факт, що коли жінка повдовіє, застрашуючо маліє число її приятелів, самітних жінок не так то часто запрошують в товариство. А самітні чоловіки (добре знайомі) попросту тікають, бо — „Ануж вона подумає, що я може трактую наші відносини наповажно? Страшно!?" Цікаво, що жадному з них навіть і в гадку не прийде — що вона, та самітня жінка, ніяк би того не хотіла!.

Працююча жінка є в тому щасливому положенні, що ввесь день перебуває поміж людьми. Але, що зробити з тими довгими вечорами?

І тут стає в пригоді громада: там все потрібно робочих рук. Приналежність до якогось товариства чи мистецької одиниці — до деякої міри зобов'язує. Я знаю — кажуть, — що громадська праця дуже невдячна. Немає де правди діти, воно так і є. Але цього роду праця дає певне задоволення, дає важливе почуття — що ви комусь потрібні.

А найважливіше — всілякі засідання, проби, писання протоколів, приготування до імпрез і т. п. вони так вас вимучать, що вже не залишається ні часу, ні сили на

(Продовження на стор. 4)

Яр. Климовський

„МОЇМ СИНАМ, МОЇМ ПРИЯТЕЛЯМ"

(Відгук читача на книгу Юрія Стефаника-Клинового)

II

Заки почав писати прозою, ще юнаком пробував писати вірші, на жаль, збереглася тільки одна його поезійка „До русинів галичан" з періоду баталій народовців з тодішнім москофільством. Ось один фраґмент:

„Цар, Росія — чужі люди
Не гаразд нам з ними буде,
Він поробить вас слугами,
Стопче вашу честь ногами!"

Чи ця пересторога сьогодні не актуальна?

Відомо, є письменники, що опис їхнього життя (часто завуальованого.) знайдете в їхніх окремих книжках, як наприклад, „Божественна комедія" Данте чи „Вигадка і правда" Ґете. Їхні автобіографічні книги є книгами їхнього життя, свідоцтвом їхніх переживань, поглядів, постави. Та бувають такі, що про себе лиш тут і там згадують, а ще є й такі, що чомусь про себе мовчать. До таких саме належав Лесь Мартович; його особисте життя під серпанком якоїсь таємниці, а з його „Гарбати" багато довідатись не можна. Та все таки про видатних людей якісь відомості, хоч і скупі до нас доходять „окружними дорогами". Правда, що в „мандрах" та ще „окружними дорогами" різно буває. Читаючи один незвичайно цікавий епізод з біографії Леся Мартовича, не знаєте чи це є правда чи, як у Ґете — трохи вигадки, трохи правди.

Про батька Леся, Семена Мартовича, двох селян із Торговиці Пільної, Лесеві однолітки — Іван Ткачук і Петро Поливкан подали таке: під час жахливої епідемії тифу 1837 року вимерла в Торговиці Пільній ціла жидівська родина, лишився в живих трилітній хлопчик, якого місцева селянська родина взяла на виховання. А що ця трагічна подія сталася в місяці березні або, як тоді говорили, марті, то хлопчика назвали Мартовичем, а при хрищенні дали йому ім'я Семен.

Семен дійшовши до повноліття, став статечним мужчиною (тим більше, як волосний писар), оженився з буковинкою, дочкою поміщицького службовця та став доволі заможним господарем. У нього було четверо дітей, три дочки й одинак (третя з ряду дитина) — майбутній письменник Лесь Мартович.

Григорій Косинка (справжнє прізвище Стрілець) походив з Київщини. На двадцятому році життя дебютував у 1919 році новелею „На буряки". Був учасником наших Визвольних Змагань, за що кілька місяців просидів у большевицькій в'язниці. В'язничні переживання лягли в основу його оповідання „Фавст". Між роками 1922 а 1931 появилося кілька його збірок — з важливіших: „На золотих богів" (1922), „В житах"(1926) і „Серце" (1931). У загальному тематика його творів селянська, згідно критики не без впливу Стефаника.

Під кінець 1934 року його арештовано. За достовірними джерелами ось що пише про Косинку Юрій Клиновий у своїй книзі: „Люди, що бачили його у в'язниці, розповідають, що поводився він з геройською гідністю. Одного разу, коли його вели на допит, він кричав: „Мене можете зневажити, але не мій нарід..." (ст. 223)

Дня 11-го грудня 1934 року він був у списку 43-ох призначених на розстріл, а 15-го грудня присуд виконано.

Дванадцять літ тому дійшла до нас з України книжка про Григорія Косинку. До його реабілітації спричинився Максим Рильський. У книжці є спогади — Касіяна, Смолича, Григорієва, Файбишенка, Марії Галич і Полторацького, того Полторацького який у 1931 році свою рецензію на Косинчину новелю „Змовини" кінчить так:

„... — усе оповідання „Змовини" є „мандат" куркульського агента в радянській літературі".

Очевидно кожний з таким „мандатом" опинявся у льохах ГПУ.

Крім оцих „казьонних" мистців і літераторів, оздоблених Полторацьким, є спогади, в яких відчувається пошану і любов до невинно вбитого письменника. Їх писали: Антоненко-Давидович, Минко, Масенко, Скривців, Півторадні, а в першу чергу мати письменника і його дружина, тексти яких напевно докладно переглянула цензура, не дивлячись на те, що дружина письменника — впорядник збірника.

О. Новицький у коротких словах дав характеристику Григорія Косинки:

„Він був струною, яка ніколи не не звучала фальшиво, бо він був правдолюбцем і вірним сином свого народу.
....
Сяють ті самі зорі над Києвом, але він їх не бачить".

Тодось Осьмачка, походив із Черкащини, почав писати на початку двадцятих років. Його збірки: „Круча (1922), „Скитські вогні" (1924), „Клекіт" (1928).

Після відступу большевиків, опинившись на галицькій землі (за німецької окупації), закінчує поему „Поет" та пише повісті „Старший боярин", за яку отримав першу нагороду на конкурсі Українського Видавництва у Львові.

Василь Софронів-Левицький. Будучи усусусом у перших його збірках — „Під сміх війни" (1921) і „Бо війна війною" (1922) описані воєнні епізоди. по п'ятирічній перерві появляється його чергова збірка „Грішник" (1927). Потім наступає ще більша перерва заки появилась його „Липнева отрута" (1934).

Після цього перекладає дещо з Ґі де Мопасана і Проспера Меріме та повість Оноре де Бальзака „Чародійна шкура". Згодом переходить на журналістичну працю. У міжчасі пише тексти для сцен малих форм. За німецької окупації завідує літературною частиною Театру „Веселий Львів".

Остання його книжка (репортаж) „Кланялися вам три України".

Софія Яблонська. Довкруги неї в початках тридцятих років у Галичині зчинилося „багато галасу знечев'я", як у Шекспіровій комедії, із-за її одчайдушного кроку мандрувати по далеких, незнаних країнах та ще самій без якоїсь опіки, що на той час багатьох дуже дивувало, особливо старших жінок-матрон.

(Продовження буде)

В Ню Йорку...

(Продовження зі стор. 1)

цікавився про своїх предків.

Третім доповідачем у передполудневій сесії був Тарас Гунчак, професор історії Ратгерського університету, який ступінь доктора отримав у 1960 році в університеті у Відні. В Українському Нуковому Інституті при Гарвардському університеті появився два роки тому великий англомовний том під його редакцією про „Україну під час революції". Тепер два томи знайдених ним в польських бібліотеках матеріялів до історії України знаходяться в друку, коштом НТША.

У своїй доповіді на тему „Українсько-польські відносини під час Другої світової війни" доповідач звернув увагу, що трудно було вести українсько-польський діялог, бо польський екзильний уряд ген. Сікорского стояв вперто на становищі кордонів Польщі за Ризьким договором (по ріки Збруч і Буг). Польська політичнка думка була проти розбивання Росії, проти концепції Пілсудського-Петлюри. Однак в лютому 1944 року проф. Володимир Кубійович, як голова Українського Центрального Комітету у Кракові, видав заклик, щоб українці не ангажувалися в будь-яких протипольських діях, і так само ОУН схилялася радше в сторону порозуміння з поляками проти Німеччини і Росії. На доказ покликався на переговори між УПА і АКА, хоч вони не закінчилися підписанням якогось договору. Покликався на прихильні для українців голоси деяких видатних польських політичних еміґрантів, як Папроцкі, Мікоайчик і інші. Ствердив у висновках, що Друга світова війна не дала нагоди для порозуміння між поляками й українцями.

Пополудневою сесією, після перерви на перекуску, керував польський професор Тадеуш Ґромада, професор історії у стейтовому коледжі Ню Джерзі й екзекутивний директор Польського Наукового Інституту. У своєму вступному слові проф. Ґромада дякував українцям за „добрий почин" до цієї конференції, яку вважав за „добрий знак" у напрямку направи польсько-українських відносин і дякував за українську гостинність. Висловив переконання, що такі конференції дадуть тривкий реальний успіх. Згадував покійних польського історика Галецкого, звеличника права державного самовизначення всіх народів, та покійних професорів Миколу Чубатого й Романа Смаль-Стоцького, що зберігали зв'язки з польським науковим світом.

Першим доповідачем у другій частині конференції був Пйотр Вандич, професор історії в Єйлському університеті, якого польські вчені вважають за свого декана, автор численних наукових творів з ділянки історії, між іншим, видатний критик Ризького договору з 1921 року. Говорячи на тему „Пілсудский і Петлюра -- експеримент у польсько-українському наближенні", доповідач покликався на самого Пілсудского, який Варшавський договір з 21-го квітня 1920 року назвав „експериментом". Варшавський договір і союз Польщі з Україною проти російських большевиків був непопулярний по обох сторонах: українці були огірчені, що в тому договорі насправді признано польські кордони по Збруч, знову ж у польському суспільстві панівною була ідеологія націоналізму Романа Дмовского. Цитував листа С.Петлюри до Пілсудского датованого 3-го серпня 1919 року у „Ставці", в якому поручає створення спільного фронту проти російських большевиків. Ризький мир, який перекреслив Варшавський договір, мав численних критиків і по польському боці. Тадеуш Голувко назвав той мир просто „зрадою супроти України". Поручив зберегти в пам'яті однаково Гадяцький договір, як і Варшавський, як правильні концепції союзу Польщі й України.

Наче у доповнення доповіді проф. Вандича, приявний президент Польського Інституту ім. Пілсудского, колишній міністер освіти у відродженій Польщі, Вацлав Єнджеєвіч показав приявним кілька історичних документів, які зберігаються в архіві його Інституту, між ними оригінал листа Петлюри до Пілсудского, оригінал тайної військової конвенції з 24-го квітня 1920 року, що її підписав з української сторони генерал Сінклер. В. Єнджеєвіч заявив, що архіви Польського Інституту відкриті для студій також українських науковців.

Наступний доповідач, д-р Станіслав Скшипек, колишній в'язень у Москві, який перебував в Луб'янці разом з українським послом до сойму Володимиром Целевичем і звільнився після умови Сікорского і Сталіна, сам признав на вступі, що його виводи будуть „контроверсійними". Твердить, що укранський нарід поставився байдуже до шансу свого державницького визволення у 1917 році та що раз-у-раз різні українські чинники виявляли русофільські тенденції. Вказував на доказ такого твердження на голову Центральної Ради Михайла Грушевського (з його доби еміграції) і гетьмана Павла Скоропадського та на Зятківський договір Армії УГА з Денікіним, як теж на такі друковані джерела як совєтофільські „Нові Шляхи" (Антона Крушельницького) і „Відродження Нації" В. Винниченка. Називав українців-комуністів, що співпрацювали з Москвою, як Скрипник, Затонський, Панас Любченко і Хвильовий (у періоді Таращанської дивізії). Сам себе назвав прихильником дійсного федералізму Польщі, Литви й України, як рівнорядних партнерів, але не вірить в іншу можливість відродження самостійности України, як тільки через повний розвал СССР в наслідок нової світової війни, яка могла б стати катаклізмом людства.

Останнім доповідачем був д-р Богдан Цюцюра, професор політичних наук університету св. Марії в Галіфаксі в Канаді, фахівець міжнародного права, колишній учень польської гімназії у часі, коли ще між польськими й українськими учнями та вчителями панували приязні товариські відносини.

Маючи за тему своєї доповіді „Українсько-польські конфлікти і співпраця в австрійському парляменті й польському соймі в роках 1861-1918", доповідач приготовив собі — і привіз з собою біля 20 примірників — друкований рукопис на 37 сторінок, з якого подав тільки корокі вийнятки. Пригадав, що після прилучення Галичини до Австрії в 1772 році однаково в галицькому соймі, як і віденському парляменті поляки мали велику більшість і вся адміністрація у Галичині (Крайовий Виділ) була у польських руках. Українці зверталися до Відня як надрядного чинника, який брав би їх в оборону перед поляками, але Австрія вела традиційну політику „діли і пануй" (дівіде). Згадав про різні спроби наближення і порозуміння (але не сказав про голосну „музичну" обструкцію українців у галицькому соймі) і ствердив, що в 1913 році дійшло дійсно до порозуміння про ревізію виборчої ординації до галицького сойму та про допущення українців до більшої ролі в адміністрації Галичини. (Не згадав, що в тому оговоренні була теж мова про заснування українського університету у Львові. Вибух Першої світової війни знівечив той історичний шанс).

Віцепрезидент Польського Наукового Інституту професор Фелікс Ґрос (промовляв по-польськи) висловив у заключному слові подяку організаторам і учасникам тієї українсько-польської наукової конференції. В широких зарисах подав образ історичних польсько-українських відносин і імператив польсько-української співпраці для звільнення себе від панування спільного доміната цілого Сходу Европи. Висловився оптимістично про розвиток майбутніх світових подій. Провідною думкою виступу проф. Ґроса було ствердження, що „історія іде різними рейками" і тому треба вірити, що історія може покотитися й такими рейками, які доведуть до вільної Польщі й вільної України. Промовець подекуди боронив генерала Сікорского, як польського лідера після смерти Пілсудского й під час Другої світової війни, пригадавши, що Сікорскі відкинув пропозицію Сталіна: виректися Львова у користь Польщі під умовою, щоб виселити з Східньої Галичини два мільйони українців на схід. Сікорскі мав заявити Сталінові, що він не може погодитися з концепцією викорінювати нарід з його рідної землі. „Був час історичної Польщі що в Кам'янці Подільському козак, поляк, турок, молдаванин і жид згідливо співжили — чи не може прийти час, що і поляки і українці будуть згідливо співжити?!" Наприкінці свого виступу проф. Ґрос запевнив, що Польський Науковий Інститут буде продовжувати заплянoвані наукові конференції українських і польських науковців і що така наступна конференція відбудеться у Польському Науковому Інституті у Ню Йорку.

У короткій дискусії найбільше застереження висловлене з української сторони проти виводів д-ра Скшипека, як односторонніх і тенденційних з покликуванням на неавторитетні нукові джерела. Звернено увагу, що ворожу супроти українців політику продовжує особливо польське духовенство і в теперішній Польщі, не зважаючи на насильство над Польщею збоку Москви.

Ред. І. Кедрин звернув короткою заявою увагу, що організатори цієї наукової конференції одностайно погодилися, щоб на цій першій конференції, яка становить наче букву "а" у довгій азбуці, не заторкувати сутополітичних актуальних справ, що напевне станеться у майбутніх зустрічах українських і польських науковців. Приявні до цього заклику застосувалися і проф. Ґромада закрив конференцію, ще раз висловивши українським ініціяторам, організаторам і учасникам подяку.

Ціла конференція була награнa на стрічку представником від „Голосу Америки" з Вашінгтону, який був у розпачі, коли деякі доповідачі, думаючи, що вони роблять виклад у своїй університетській залі, проходжувались і віддалялися від мікрофону.

Всі кошти цієї конференції покрив НТША. Обідню перекуску з чаєм і кавою приготовили Анна Рак, дружина фінансового референта НТША мгра Володимира Рака, та секретарка в канцелярії НТША Ліда Фармiга. Члени канцелярії НТША Богдан Коваль й інж. Володимир Онишкевич займалися технічною організацією та вітали при вході приявних.

Кому потрібна українсько—жидівська співпраця?

На запрошення Комітету Оборони національних та людських прав в Україні в Рочестер, Н.Й., прибув д-р Ізраїль Клейнер, історик і публіцист з Єрусалиму.

Він дав доповідь про потребу співпраці між українцями та жидами. Під сучасну пору ми маємо одного спільного ворога—червону Москву. Д-р Клейнер вважає, що не араби, а саме московський імперіялізм є найбільшою загрозою для держави Ізраїля. Без втручання та підтримки Москви, араби скоро помирилися б з ізраїльтянами, як це сталося у випадку Египту. Також численні ливанські араби вітали ізраїльску армію, коли вона ввійшла в Ливан влітi цього року, щоб вигнати звідти терористів з ПВО.

„В інтересі Ізраїля є, щоб Україна стала самостійною сказав д-р Клейнер. — „Без України московська імперія втратить свою силу. Вона може існувати без Литви, але не може існувати без України. Тому жидам треба підтримувати стремління українців до самостійности. Однак ця істини, на жаль, не є самозрозумілою для жидів, так як потреба співпраці з жидами не є самозрозумілою для українців. Більшість жидів вважає українців за „погромників" і не ставиться до них прихильно. Треба працювати, щоб змінити цю неприхильність, заявив д-р Клейнер.

З цією метою він та його приятель, Яків Сусленський колишній совєтський політв'язень, створили в Єрусалимі Товариство еврейсько-української співпраці, яке начисляє вже поверх 100 членів. „Коли ми представляємо жидам всі факти сучасної політичної ситуації, то вони скоро розуміють в чому справа і починають ставитись прихильно до нашої роботи",—заявив д-р Клейнер. Щоб поширити цю роботу по цілому світі д-р Клейнер та Я.Сусленський роз'їжджають тепер по Америці і нав'язують контакти з українцями та американськими жидами. В Рочестері д-р Клейнер найшов прихильну публіку з приблизно 50 осіб, в більшості українців, але були також присутні декілька новоприбулих іміґрантів-жидів та декілька американських жидів.

Д-р Клейнер говорив українською мовою, тому біля американських жидів сиділа наша студентка, член Комітету, яка одночасно їм все перекладала. Присутні прослухали доповідь з великим зацікавленням, опісля ставили питання та брали участь у жвавій дискусії.

Наступного дня д-р Клейнер, у супроводі двох членів Комітету, відвідав рабина Ю. Міллера, настоятеля однієї з найбільших жидівських конгреґацій в Рочестері. Рабин Міллер поставився дуже прихильно як до ідеї співпраці, так і до членів нашого Комітету та д-ра Клейнера особисто. Він радо запропонував цьому останньому свою допомогу у нав'язуванні контактів з жидівськими діячам в ЗСА.

Пізніше того самого дня відбулася зустріч д-ра Клейнера з шістьма жидівськими професорами стейтового коледжу в Бракпорті біля Рочестеру, між якими була дружина президента коледжу. Відбулася дружня розмова з допомогою нашого перекладача (д-р Клейнер не говорить по-англійському), в якій виявилося величезне незнання американських професорів про ситуацію в СССР взагалі, а про українські проблеми зокрема. Щоб це змінити, треба буде вложити багато праці. З цією метою плянується заснувати в Рочестері та других містах Америки групи сприяння співпраці між українцями та жидами. Українці Рочестеру були вдоволені виступом д-ра Клейнера та вдячні за його зусилля.

Ці зусилля треба нам підтримати, бо в нашому інтересі є змінити опінію світового жидівства до наших самостійницьких стремлінь. Беручи під увагу впливи, що їх жиди мають на світовій арені, а зокрема в американському світі, така праця може простелити нам шлях до прихильного ставлення із боку інших народів. В цьому і полягає важливість українсько-жидівської співпраці для нас українців.

Д-р І.Клейнер є автором двох книжок в українській мові: „Анекдотична трагедія" (Видавництво „Сучасність", 1974), в якій він описує своє життя в Києві та пригоди, які він зазнав, намагаючись виїхати до Ізраїля; та „Національне питання в останній імперії" (тобто в СССР), Париж, 1981.

Д. Трач

Микола Неділко пригадується Філядельфії

(З приводу посмертної виставки)

Староримська засада „Про покійних говори тільки добре" не стосується державних мужів, політиків ані діячів із будь-котрої ділянки культури. Вони вимагають фахово-критичного підходу, а не куртуазійно-компліментарного. Проте, коли йдеться про покійного мистця Миколу Неділка, що його посмертну виставку влаштовує у Філядельфії пластови плем'я „Перші стежі" 15-го жовтня ц.р., то характеристика його, як мистця і людини не в'яжеться з тією староримською засадою. Бо й без тієї засади не можна говорити про Миколу Неділка інакше, як тільки „добре". Це був добрий, дуже добрий маляр, і це була дуже добра людина. Скромний, погідний, усміхнений, з великим почуттям гумору, життєвий ідеаліст і оптиміст, надзвичайно милий у поведінці й у відносинах з людьми, з недоцінюванням вартости своєї малярської творчости, позбавлений злоби й зависти, що „злого" можна б сказати про таку людину, чи вона жива чи мертва?

Образ мистця Миколи Неділка

Як мистець, він був кольористом. Але кольористика—дуже широке поняття. Найбільший у новітній історії мистецтва кольорист Олекса Грищенко, досконалий у своїх чи то олійних образах чи так званих „царгородських акварелях", поважний, величавий, викінчував кожний свій образ до останніх деталів і з усіх його образів віє повагою та дивним чаром краси.

Михайло Мороз—кольорист-романтик з сильним нахилом до експресіонізму навіть у техніці малювання-накладати фарбу грубими мазками, розмашистий, закоханий особливо у гірській природі, у рвучких річках з каменями. З середущої генерації найвидатніший кольорист Ярослав Вижницький все ще шукає однаково щораз нової тематики, як і гармонії яскравих барв, з нахилом до червоного кольору. Хоч „тягне" його до фігуральної тематики, він найсильніший у пейзажах з усіх пір року, у квітах , овочах, грибах.

Кожний із них має такий прикметний йому тільки стиль, що ніхто з них не потребує підписувати свій образ—автора зразу пізнати. І не потребує підпису Миколи Неділка під його образами. Він кольорист з докладною печаттю своєї вдачі у своїх образах, бо у мистців-малярів сильніше відбивається на їхніх полотнах їхня вдача, ніж вдача письменника в їх книжках. Образи Миколи Неділка — барвисті, але погідні, милі, віє від них лагідним спокоєм, немає у них бурхливости образів таких кольористів як Грищенко й Мороз, ані навіть яскравих контрастів Вижницького. Яким Неділко був у житті — таким показував себе й у своїх образах.

Дехто твердить, що найкращі свої речі Неділко створив ще в Арґентині, заки прибув до Америки. Може так, але й ні. Надзвичайно сильний і творчий — залишив величезну спадщину, за кількістю, але й якістю. Багато його образів, з вини його власного легковажного підходу, були дещо понищені, потріскані, треба було їх фахово реставрувати. Микола Неділко, напевно, із зворушенням дякував би за це, але й водночас махнув би рукою „Навіщо було трудитися, адже все одно нічого не варте".

Тим часом його образи — високої мистецької вартости. І коли люди купують образи не за їх мистецькою вартістю, а за критерієм, чи вони „подобаються" і як вони виглядатимуть, повішені на стіні, то у випадку Миколи Неділка можна сміло відповісти: кожний його образ має високу мистецьку вартість і водночас є справжньою прикрасою у помешканні власника.

Тематика його образів — здебільша пейзажі й квіти, але є й човни, море, мало образів фігуральних. Це виключно олії. Глядач зразу мусить зауважити нахил мистця до таких кольорів, як яснозелений, рожевий, блакитний, кольори погоди і спокою.

Треба погратулювати організаторам пластункам „Перші Стежі" у Філядельфії, що вони вибрали саме посмертну виставку Миколи Неділка на свою мистецьку імпрезу. Це друга виставка Миколи Неділка у Філядельфії, бо першу він уладжував у лютому - березні 1963 року, 19 років тому.

Багато води протекло з того часу в усіх річках у широкому світі і багатьох видатних діячів культури, зокрема мистців вже не стало. Тепер на цій посмертній виставці будуть 34 образи, вибрані з-посеред найкращих з його спадщини. Дохід з виставки призначений на покриття коштів монографії, яка вже в друку, під редакцією видатного мистецтвознавця Богдана Певного. Відкриття виставки у п'ятницю, 15-го жовтня, год. 8 вечора в Освітньо-Культурному Центрі 740 Сідар Ровд на передмісті Філядельфії.

Іван Кедрин

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНС ПЕРТ АМБОЙСЬКОЇ ОКРУГИ

повідомляє, що

в неділю, **17-го жовтня 1982 р., о год. 2-ій по пол. в залі Українського Народного Дому** при 766 Стейт вул., ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж.

відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ПЕРТ АМБОЙСЬКОЇ ОКРУГИ УНС

до участи в яких запрошені й зобов'язані урядовці і конвенційні делеґати наступних Відділів:

26, 104, 155, 168, 209, 294, 312, 332, 342, 349, 353, 372

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Перегляд-провірка організаційної праці Округи за останніх 9 місяців
3. Обговорення осінньої кампанії
4. Обговорення загальних союзових справ
5. Схвалення організаційного пляну праці на останні місяці цього року
6. Внески, запити і закриття зборів

У зборах візьмуть участь:

Уляна Дячук, головний касир УНС

о. протопресв. Степан Біляк, головний контролер

ЗА УПРАВУ ОКРУГИ:

Михайло Захарко, *голова*

Дарія Оріховська, *секретар* **Іван Бабин,** *касир*

Спроби...

(Продовження зі стор. 2)

тяжке економічне становище Польщі. Після червня 1976 року партія зрозуміла, що сидить на вулкані і переслідування інтеліґенції могло захитати хоч невеличку рівновагу. Польща стає все більше економічно залежною від Заходу. Виникає парадокс — у школах і на підприємствах провадиться поглиблений процес совєтизації. Водночас поза офіційною культурою розвивається творча — інтелектуальна. Параліч влади побільшується. Можна друкуватися в іміґраційних видавництвах.

Де ж все таки лежать межі лібералізації і криза системи? Розвиток лібералізації поменшив загрозу совєтської інтервенції. Кремль не міг вирішити чи терпіти до якоїсь міри польську лібералізацію, або заплатити дорогу ціну за збройну інтервенцію...

Коли у грудні 1970 року партія була готова силою придушити бунт робітництва — Кремль порадив знайти „політичне рішення. Тимчасовий компроміс був для Москви кращий від конфронтації, наслідки якої невідомі, але після Афганістану зовсім небажані. Все таки процес лібералізації не міг продовжуватися без обмеження. Кремль не міг погодитися на фундаментальні протиріччя — загрозу засад (принципів) функціонування системи совєтського типу. Кремль занепокоївся спротивом робітництва, бо у себе до такого не звик, не був приготований і призвичаєний. У себе, правда, можна вжити танки, а в Польщі?

У Польщі трапилася революція, яка натхнула надіями багато людей як на Сході, так і на Заході. Заіснував наївний оптимізм, що фермент пошириться за кордони Польщі, включаючи Совєтський Союз. Інакше кажучи, оптимісти сподівалися ланцюгової реакції, але історія не знає механічних закономірностей. Усе таки навіть при великій дозі скептицизму таке припущення — можливе, що події в Польщі вплинуть на будучність червоної імперії. У польських подіях не йшлося про тимчасові полегші, про шукання компромісу з партією. Влада стала перед об'єднаним суспільство, що також — новина в совєтському блоці.

Афганістан — це ознака глибокої кризи в самому СССР. У Польщі почала зникати, або й зникла суспільна база, на яку спирався режим. Виглядало на затяжну війну із суспільством.

За ввесь час існування червоної імперії, влада знаходила в окупованих країнах суспільну підтримку — коляборантів — квіслінґів із місцевого населення. В Афганістані Москва вже такої бази не знайшла; вже не може нікого переконати своєю ідеологією. Залишилася тільки військова сила, яка в Афганістані вже не діє. Афганістан показав світові цинічний імперіялізм Москви, а польська революція, що совєтський режим не вічний. Терор також не може всього осягнути. Після терору залишається апатія, брак віри в правду режиму, стояче гниле болото.

У Польщі виникла опозиція не якоїсь партії чи коаліції партій, себто тільки частини суспільства, а виникла спонтанна опозиція цілого суспільства.

І Польща, і Афганістан — це загроза для імперії, це показ того, що все таки спротив можливий шляхом десовєтизації системи, знищення стандартного типу совєтської людини, її ментальности, як бази системи.

Доля, потреби...

(Продовження зі стор. 2)

всякі чорні думки чи плачі над собою і минулим.

До життя я підходжу, як до книжки: коли жінка залишається сама — це означає закінчення першого тому життя; другий том — це продовження першого, але кожна сторінка приносить щось нове і цікаве. — А може ще колись вона знайде і третій том?..

В американському світі, — як пише Джейн Ґантер, — є велике заінтересування долею самітних жінок. Існують різні центри, де фахівці уділяють всілякого роду поради — від психологічних до леґально-фінансового характеру. Існують також „клюби самітних". Там сходяться самітні люди, щоб познайомитись, поговорити та розважитись.

Не знаю чи українська громада вже готова на створення такого товариства? У нас ще й досі існує старомодне поняття, тобто табу, що самітній жінці середнього віку — „випадає", а що не „випадає". Усе ж, на мою думку, нам не пошкодило б створити такий „клюб самітних", хоча б просто для експерименту.

Життя пливе, воно ані на хвилину не зупиняється — і щоб його вповні використати, треба в нього вповні включитися, треба плисти з руслом в бурхливі і спокійні води — з усміхом на устах і з оптимізмом у серці. Тільки тоді щойно можна збагнути й побачити, яке направду гарне життя.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ФЕДІР ДЕМЧУК, член УНС Відд. 424-го ім. „Героїв Крут" у Філядельфії, Па., помер 2-го вересня 1982 року на 65-му році життя. Нар. 1917 року у Володимирі Волинському, Україна. Членом УНС став 1964 року. Залишив у смутку сина Петра з родиною. Похорон відбувся 7-го вересня 1982 року на цвинтарі „Овкленд" у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Віталій Трипупенко, секр.

ЛЕВ ГРИЦАК, член УНС Відд. 130-го ім. св. Володимира в Ню Йорку, Н.Й., помер 2-го вересня 1982 року на 72-му році життя. Нар. 1909 року в Україні. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Катерину і дві сестри. Похорон відбувся 7-го вересня 1982 року на „Сайприс Гиллс Семетері" в Брукліні, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

ЛЕВ ПРИЙМА, член УНС Відд. 248-го ім. Богдана Хмельницького в Ковтесвіллі, Па., помер 8-го вересня 1982 року на 60-му році життя. Нар. в Пенсильванії. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку дружину Іду, синів Лева і Якова; дочок Прісцілл і Дебору. Похорон відбувся 14-го вересня 1982 року на цвинтарі „Фейрвю" в Ковтесвіллі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

РОЗА Д.МІЩУК, член УНС Відд. 481-го ім. Івана Франка в Карнеґі, Па., померла 9-го вересня 1982 року на 30-му році життя. Нар. 29-го березня 1953 року в Піттсбурзі, Па. Членом УНС стала 1979 року. Залишила в смутку мужа Богдана, батьків Тересу і Йосифа, двох братів і сестру. Похорон відбувся 13-го вересня 1982 року на цвинтарі „Квін оф Гейвен" в Піттсбурзі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Гелен Возняк, секр.